

ОШ „Јован Јовановић Змај“

Писана припрема за практично предавање из природе и друштва

Велика Грабовница, мај 2023. године.

ОПШТИ ПОДАЦИ	
Назив школе:	ОШ „Јован Јовановић Змај“
Датум одржаног часа:	15.5.2023.
Час по реду:	трећи
Разред и одељење:	IV
Предавач:	Марија Марјановић
ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет:	Природа и друштво
Наставна тема:	Осврт уназад - прошлост
Предходна наставна јединица:	Трагови Прошлости
Наставна јединица:	Србија у доба Немањића
Наредна наставна јединица:	Долазак Турака на Балканско полуострво
Тип наставног часа:	Понављање са циљем утврђивања
ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	
Образовни:	Утврђивање, понављање и проширивање знања о српским владарима и њиховим државама на простору Балканског полуострва. Утврђивање и продубљивање знања о животу за време владавине лозе Немањића.
Функционални:	Оспособљавање ученика за уочавање разлика између живота на двору и живота на селу за време владавине династије Немањића. Оспособљавање ученика за препознавање и именовање владара и њихових задужбина. Оспособљавање ученика за рад у групи.
Васпитни:	Развијање свести ученика о значају познавања историје лозе Немањића. Неговање позитивног става и поштовања према троговима прошлости из средњевековног периода. Формирање позитивних ставова према раду у групи.
1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво	
1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости	
1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости	
1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их	

1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности

1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад

1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода

1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч

1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава

Наставне методе:

Дијалогска, монолошка, метода писаних радова.

Наставна средства:

Лап-топ, презентација у Power pointu, апликације, радни лист.

Наставни објекат:

Учионица

Облици рада:

Фронтални, индивидуални, групни.

Литература:

-Милица Ђук, Гордана Стевановић, Природа и друштво за четврти разред, Нова школа, Београд, 2007.
-Ивана Васиљевић, Весна Радовановић - Пенеvски, Александра Блажић, Природа и друштво за трећи разред, Креативни центар, Београд, 2007.
-Дејан Николић, Илустрована занимљива српска историја, Народна библиотека“Ресавска школа“Деспотовац 2003.
-Дејан Николић, Илустрована занимљива српска историја 2, Народна библиотека“Ресавска школа“Деспотовац“ 2007.

СТРУКТУРА И ТОК ЧАСА

Уводни део часа:

Након представљања, говорим ученицима да ћемо решавати укрштеницу (Прилог 1). Укрштеницу рашавамо фронтално ради мотивисања ученика за даљи рад.

Питања за укрштеницу су:

1. Ко је био зачетник лозе Немањића? (Стефан Немања)

Када је почео да влада?

(средином 12. века, 1166. године)

2. Ко је подигао манастир Дечани? (Стефан Дечански)

(Манастир Дечани је саграђен под обронцима Проклетија, северозападно од Ђаковице)

3. Ко је наследио Стефана Немању? (Стефан Немањић)

Колико синова је имао Стефан Немања?

(три, Вукана, Стефана и Растка)

4. У ком манастиру је Свети Сава крунисао Стефана Првовенчаног? (Жича)

Ко је саградио манастир Жичу?

(Стефан Првовенчани и Свети Сава)

5. Шта се обично налазило на средини сеоске куће? (огњиште)

Шта су људи радили поред огњишта?

(спремали су храну, седели су и спавали)

6. Реши ребус. (Студеница)

Ко је саградио манастир Студеницу?

(жупан Стефан Немања)

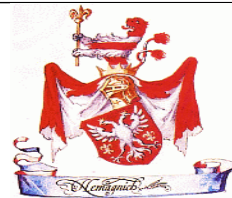
7. Како се звао најмлађи син Стефана Немање?

(Растко Немањић)

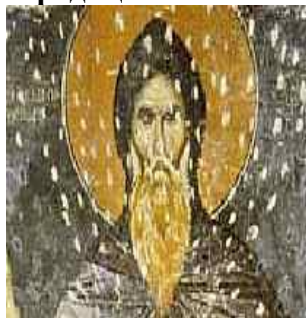
(световно и духовно име)

	<p>8. Који манастир је Свети Сава подигао са својим оцем? (Хиландар)</p> <p>Где се налази манастир Хиландар? (На Светој гори, у Грчкој)</p> <p>Решење укрштенице је Немањићи.</p>
<p>Главни део часа:</p>	<p>Када ученици открију решење укрштенице говорим им да ћемо на данашњем часу обновити оно што су научили о српској држави за време владавине династије Немањића, зато што је врло битно да познајемо прошлост нашег народа. Обнављаћемо тако што ће се такмичити. Говорим им да ћу их поделити у две групе, ако прва група не зна тачан одговор, право да одговори преузима друга група.</p> <p>1. У ком веку су се Срби доселили на Балканско полуострво? (седмом)</p> <p>Када су се доселили на Балканско полуострво, Срби су основали више области.</p> <p>Која је била најпознатија област? (Рашка)</p> <p>Где се простирала? (око река Ибра, Пиве, Таре и Западне Мораве?)</p> <p>2. У ком веку је почела владавина Немањића? (средином 12. века)</p>

3. Како се звао први владар из породице Немањић?

(Стефан Немања, 1166-1196)

Шта је он урадио током своје владавине?

(осамосталио и проширио Србију)

Које манастире је саградио?

(Студеницу, Хиландар, Турђеве ступове?)

4. Ко је наследник Стефана Немање?

(Стефан Немањић, 1196-1228)

Које године је почео да влада? (1196.)

Који манастир је саградио? (Жича)

5. Које године је Србија постала краљевина?

(1217.године, 13.век)

Који је то век? (13. век)

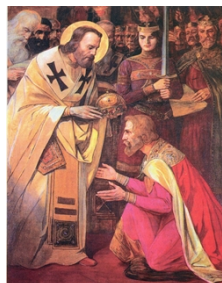
6. Који надимак је имао Стефан Немањић? (Првовенчани)

Зашто је добио тај надимак?

(зато што је био овенчан круном,
крунисан за првог српског краља)

У ком манастиру је крунисан Стефан
Немања? (Жича)

Ко га је крунисао? (Свети Сава)

7. Ко је заслужан за самосталност српске цркве?

(Растко Немањић-Свети Сава)

Где се замонашио Свети Сава?

(На Светој Гори)

Које године је постао први српски
архиепископ? (У пролеће 1219. године)

8. За време ког владара је Србија

заузимала највећу територију?

(краљ Душан, 1331-1345)
(цар 1345-1355)

Коју територију је Србија тад
заузимала?

(Владао је територијом од Дунава и
Саве на северу, до Пелопонеза на југу.)

Који важан документ је донет за време
његове владавине? (Душанов законик)

9. Које године је Србија постала
царевина? (1346. године, 14. век)

Који је то век? (14. век)

10. Ко је дошао на власт после
смрти цара Душана?

(цар Урош нејаки, 1355-1371)

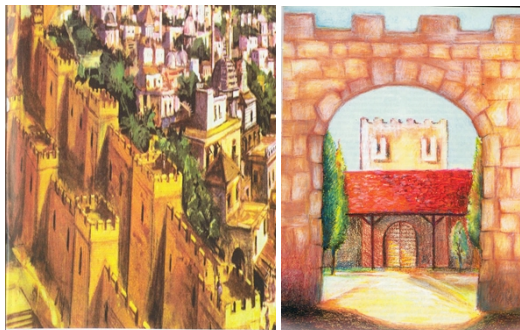
Шта се тада десило са Српском
државом?

У ноћи између 25. и 26. априла Турци
су напали Србију и потукли је до ногу.

Када умире Цар Урош?

(децембар 1371.године)

11. Ко је живео на двору за време династије Немањић?

Опишите изглед двора.

(Двор је био место за становање владарске породице и обављање свих државних послова. Био је утврђен зидинама и кулама, на улазу је била капија која се ноћу затварала, а унутар дворишта је било више зграда. Највећа зграда је била намењена владару и у њој је било неколико мањих и већих просторија. Помоћне зграде су служиле за чување намирница и припремање хране. Било је зграда за послугу, службенике, војнике и госте. На истакнутом месту била је и црква.)

12. Где је живео најбројнији део становништва за време Немањић?

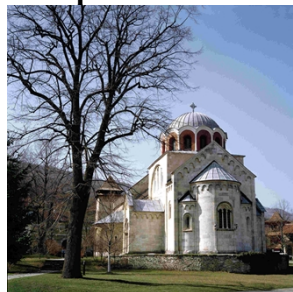

Какве су биле сеоске куће?

Чиме су се бавили сељаци?

(Најбројнији део становништва је живео у селима. Села су се најчешће подизала на сунчаној страни, у близини воде, извора или бунара. Сеоске куће су биле мале и скромне, грађене су од дрвета, покривене сламом и делом укопане у земљу. Главно место у кући заузимало је огњиште или пећ, где се окупљала цела породица. Сељаци су се бавили узгајањем житарица, воћа и поврћа. Бавили су се пчеларством због меда и воска. Жене су уз кућне послове, преле вуну, ткале и шиле.)

13. Зашто су владари градили манастире?

(Владари из лозе Немањића, су по угледу на Стефана Немању, подизали цркве и манастире да би подстицали ширење хришћанске вере у народу. За

узврат црква је помагала владарима да учврсте и ојачају своју власт.)

14. На који начин су се деца описмењавала и школовала у доба Немањића?

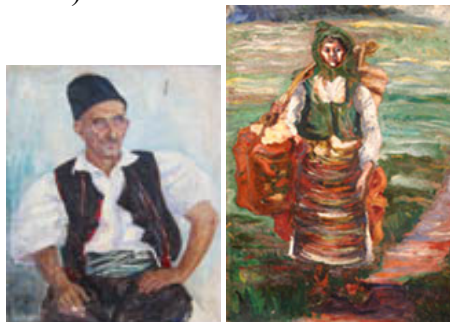
Који је најзначајнији споменик српске писмености из 12. века?

(Највећи део народа није знао да чита и пише. Деца су учили по манастирима. Свети Сава је био први српски књижевник и писац. Умео је често да оде у народ и поучи младе и одрасле разним практичним стварима, те је тако постао први и прави народни учитељ и оснивач првих школа. Основао је и прву болницу. Најзначајнији споменик српске писмености из 12. Века је Мирослављево јеванђеље.)

15. По чему се одећа владара разликовала од одеће народа, сељака?

(Владари су се облачили раскошно. Носили су дугачке огртаче и скупocene појасеве. Жене су се китиле накитом од злата, сребра и драгог камења.)

(Одећа сељака је била веома

једноставна, израђивана од домаћих тканина (лан, вуна). Одећу су сами шили, имала је мало украса.)

16. По чему се посуђе богатих људи разликује од посуђа сељака?

(Посуђе, које су користили богати људи, било је веома скупоцено. Чиније, тањира, чаше били су од сребра и злата. Прибор за јело био је од вредних метала, са посебно украшеним дршкама. Посуђе у коме се кувало и служило јело, било је код сељака од метала, дрвета и глине.)

Након квиза проглашавам победника.
Затим показујем ученицима апликацију „Света лоза Немањића“.
Уз помоћ апликације обнављамо којим редоследом су владали владари из породице Немањића. Такође им причам занимљивости из живота владара.

Након тога делим ученицима радни лист који има пет питања. (Прилог 2). Говорим им да питања не морају да попуњавају редом, да за рад имају десетак минута и да ћемо некон тога проверити резултате. Повратну информацију дајем коришћењем презентације.

Завршни део часа:

У завршном делу часа вршим анализу рада, проверавам колико су ученици били успешни приликом попуњавања радног листа.

Прилог 1

Укрштеница

С т е ф а н Н е м а њ а
С т е ф а н Д е ч а н с к и
С т е ф а н Н е м а њ и ћ
Ж и ч а
О г њ и ш т е
С т у д е н и ц а
Р а с т к о Н е м а њ и ћ
Х и л а н д а р

Питања за укрштеницу:

- 1) Ко је био зачетник лозе Немањића? (Стефан Немања)
- 2) Ко је подигао манастир Дечани? (Стефан Дечански)
- 3) Ко је надледио Стефана Немању? (Стефан Немањић)
- 4) У ком манастиру је Свети Сава крунисао Стефана Првовенчаног?
(Жича)
- 5) Шта се обично налази на средини сеоске куће? (огњиште)
- 6) Реши ребус:
Студеница – (Прилог 2)
- 7) Како се звао најмлађи син Стефана Немање? (Растко Немањић)
- 8) Који манастир је Свети Сава подигао са својим оцем? (Хиландар)

Пролог 2

Ребус

(Студеница)

Б=Д

Радни лист

1.

Допуни следеће реченице користећи дате речи.

Студеница Хиландар Растко Стефан Немања краљ Немањић

Српска држава почиње да јача у 12. веку када је на престо дошао жупан Стефан _____ . Ујединио је српске земље и проширио државу освајањем нових територија.

Године 1196. предао је престо своме сину _____ , затим се закалуђерио и као монах је живео у манастиру _____ . Са најмлађим сином _____ обновио је манастир _____ на Светој гори, где је и умро.

Стефан _____ је успео да сачува српску државу. Године 1217. проглашен је за _____ .

2.

Реши укрштеницу.

1. Калуђер
2. Монашко име Стефана Немање
3. Град, престоница Немањине државе
4. Први српски краљ
5. Манастир, задужбина Стефана Немање
6. Манастир, задужбина Стефана Првовенчаног
7. Полуострво на којем се Растко замонашио

3.

Допуни следеће реченице користећи дате речи.

ДУШАН ЦАРСТВО УРОШ ПРЕВЛАСТ ЦАР ОБЛАСТ

Највеће пространство српска држава имала је за време владавине Стефана _____ Немањића, који је на престо дошао 1331. године. Крунисао се за _____ Срба и Грка 1346. године у Скопљу.

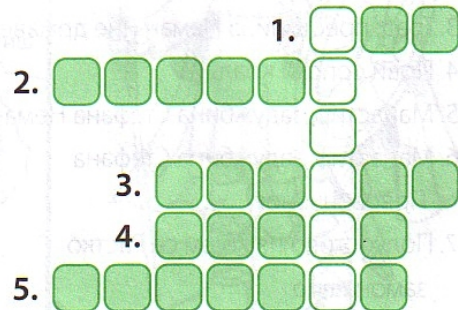
Цара Душана наследио је његов деветнаестогодишњи син _____. У држави је било моћних и богатих људи који су поделили царство на мање _____. Власт цара Уроша нису признавали. Међусобно су се борили за _____.

Године 1371. умире цар Урош и Српско _____ престаје да постоји.

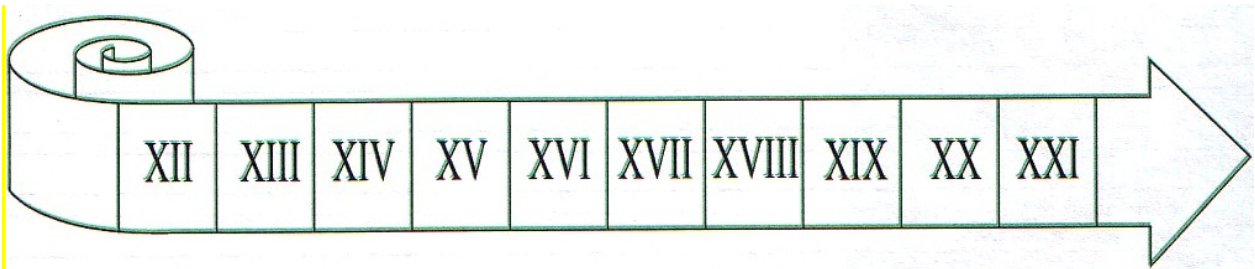
4.

Када решиш укштеницу добићеш у обележеној колони назив манастира који је цар Душан изградио са својим оцем.

1. Колико векова је владала династија Немањића?
2. Који град је био престоница Душанове државе?
3. Како је у народу назван цар Урош?
4. Како је у народу назван цар Душан?
5. Како се звао закон који је донео цар Душан?

5. На траци времена обележи векове у којима су владали Немањићи.

Одговори из радног листа

1. Допуни следеће реченице користећи дате речи.

Студеница, Хиландар, Растко, Стефан, Немања, краљ, Немањић

Српска држава почиње да јача у 12. веку када је на престо дошао жупан Стефан **Немања**. Ујединио је српске земље и проширио је државу освајањем нових територија.

Године 1196. предао је престо свом сину **Стефану**, затим се закалуђерио и као монах је живео у манастиру **Студеници**.

Са најмлађим сином **Растком** обновио је манастир **Хиландар** на Светој Гори, где је и умро.

Стефан **Немањић** је успео да сачува српску државу. Године 1217. проглашен је за **краља**.

2. Реши укрштеницу:

- Калуђер (**монах**)
- Монашко име Стефана Немање (**Симеон**)
- Град, престоница Немањине државе (**Рас**)
- Први српски краљ (**Стефан**)
- Манастир, задужбина Стефана Немање (**Студеница**)
- Манастир, задужбина Стефана Првовенчаног (**Жича**)
- Полуострво на којем се Растко замонашио (**Света гора**)

3. Допуни следеће реченице користећи дате речи.

Душан, царство, Урош, превласт, цар, област

Највеће пространство српска држава имала је за време владавине Стефана **Душана** Немањића, који је на престо дошао 1331. године.

Крунисао се за **цара** Срба и Грка 1346. године у Скопљу.

Цара Душана наследио је његов деветнаестогодишњи син **Урош**.

У држави је било моћних и богатих људи који су поделили царство на мање **области**. Власт цара Уроша нису признавали. Међусобно су се борили за **превласт**.

Године 1371. умире цар Урош и Српско **царство** престаје да постоји.

4. Када решиш укрштеницу добићеш у обележеној колони назив манастира који је цар Душан изградио са својим оцем.
- Колико векова је владала династија Немањића? (два)
 - Који град је био престоница Душанове државе? (Скопље)
 - Како је у народу назван цар Урош? (Нејаки)
 - Како је у народу назван цар Душан? (Силни)
 - Како се звао закон који је донео цар Душан? (законик)
5. На траци времена обележи векове у којима су владали Немањићи.
- (од средине 12. до средине 14. века)